

RP 38/2004 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort och om ändring av 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om utfärdande av sådana färdskrivarkort som har samband med de färdskrivare vid vägtransporter som avses i rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter genom vilken Fordonsförvaltningscentralen ges rätt att överföra utfärdandet av förar- och företagskort till en privat eller offentlig tjänsteproducent genom avtal. Syftet är att distributionen av färdskrivarkort skall bli heltäckande och flexibel i hela landet och förvaltningskostnaderna minimeras. Det föreslås att utfärdare av färdskrivarkort skall väljas i en anbudstävling enligt bestämmelserna om offentlig upphandling och enligt samma principer som förarexamensverksamheten numera ordnas.

Dessutom föreslås i propositionen att 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen ändras så, att Fordonsförvaltningscentralen nämns som en sådan behörig myndighet för förvaltning av färdskrivare vid vägtransporter och därtill hörande färdskrivarkort. Med hjälp av färdskrivare övervakas att kör- och vilotider efterföljs vid transporter på väg. Enligt rådets förordning behöver föraren, transportföretaget, färdskrivareparatören och den som övervakar kör- och vilotider alla ett eget färdskrivarkort, som utfärdas av en medlemsstats behöriga myndigheter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	4
2.1. Överlåtelse av den behöriga myndighetens uppgifter till Fordonsförvaltningscentralen	4
2.2. Avtalsenlig överlåtelse av utfärdande av färdskrivarkort till utom- stående tjänsteproducent	4
2.3. Andra alternativ för handhavandet av uppgiften.....	6
3. Verkningar i fråga om organisation och ekonomi.....	7
4. Beredningen av propositionen	8
5. Samband med andra propositioner.....	8
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Lagförslag.....	9
1.1. Lag om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort.....	9
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	9
2 kap. Utfärdande av färdskrivarkort med stöd av avtal som ingås med Fordonsförvaltningscentralen	10
3 kap. Särskilda bestämmelser	13
1.2. Lag om ändring av 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen.....	14
2. Närmare bestämmelser	15
3. Ikraftträdande.....	15
4. Lagstiftningsordning	15
LAGFÖRSLAGEN.....	17
om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort	17
om ändring av 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen	21

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Om anordningar för övervakning av transporter på väg, d.v.s. färdskrivare, föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter, nedan färdskrivarförordningen. Med en färdskrivare övervakas lastbils- och bussförarens kör- och vilotider, om vilka det föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 3820/85 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter, nedan kör- och vilotidsförordningen.

Om installation av färdskrivare föreskrivs i de EG-förordningar som nämns ovan och i 25 § 4 mom. fordonslagen (1090/2002). Närmare bestämmelser finns i 15 § kommunikationsministeriets förordning om bilars och släpvagnars konstruktion och utrustning (1248/2002) och 7 § förordningen om användning av fordon på väg (1257/1992). En färdskrivare skall enligt dessa installeras och användas i fordon som väger över 3,5 ton, som registrerats i en medlemsstat och som används inom person- och godstrafik på landsväg. Undantag för när kör- och vilotidsförordningen inte behöver iaktas eller färdskrivare användas är uppräknade i 7 § förordningen om användning av fordon på väg. Enligt den ovan nämnda fordonslagen krävs färdskrivare i Finland, avvikande från övriga medlemsstater inom europeiska unionen, även i trafiktraktorer i tillståndspliktig trafik.

I rådets förordning (EG) nr 2135/98 om ändring av förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter och direktiv 88/599/EEG om enhetligt förfarande vid kontroll av förordningarna (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85, nedan ändringsförordningen, beslöt rådet om ibruktagande av en ny typ av färdskrivare, nedan digitala färdskrivare. Förordningens bilaga 1 B, där de tekniska egenskaperna hos digitala färdskrivare definieras, lämnades öppen. Enligt artikel 2 i ändringsförordningen skall den digitala färdskrivaren tas i bruk två år efter att de tekniska kraven har publicerats i Europe-

iska gemenskapens officiella tidning. Bilaga 1 B publicerades den 5 augusti 2002 i kommissionens förordning (EG) nr 1360/2002 om anpassning för sjunde gången till den tekniska utvecklingen av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter, nedan kommissionens anpassningsförordning, och därför skulle digitala färdskrivare från och med den 5 augusti 2004 installeras och användas i bussar och lastbilar som tas i bruk för första gången och som omfattas av kör- och vilotidsförordningen. Nuvarande färdskrivare kan användas i fordon som tagits i bruk före den 5 augusti 2004 ända tills de måste bytas ut på grund av fel. Enligt samma förordning skall utfärdandet av förarkort inledas tre månader innan anordningen tas i bruk, d.v.s. med början den 5 maj 2004. Ibruktagandet sker senare, vilket tas upp nedan i denna proposition.

I den digitala färdskrivarens minne lagras information om när en transport inleds och avslutas samt om körhastigheten. Då fordonet inte är i trafik, kan föraren med hjälp av en knapp på anordningen spara information om huruvida han håller paus eller vilotid eller utför annat arbete. Dessutom lagras fel och avbrott i strömtillförseln samt uppgifter om de färdskrivarkort som använts i anordningen.

Färdskrivarkortet är ett kort av kreditkortsstorlek försett med minnesbricka. I dess passiva minne finns personuppgifter om kortinnehavaren lagrade. I kortets aktiva minne kan information om sådant som sker under användningen lagras. Det finns fyra typer av färdskrivarkort. Förarkortet är ett personligt kort försett med bild, i vars minne bland annat uppgifter om kör- och vilotider, avverkad körsträcka och körhastigheter sparas. Beroende på kortets minneskapacitet och förarens körsätt, lagras uppgifter omfattande minst 28 dygn på kortet. Företagskortet gör det möjligt att bläddra i, överföra och skriva ut information som lagrats i de digitala färdskrivarna i de fordon som tillhör företaget. Verkstads-

kortet utfärdas till en godkänd verkstad och möjliggör provning, kalibrering och programmering av den digitala färdskrivaren. Kontrollkortet är ett kort som används av myndigheterna för övervakning av kör- och vilotider och som ger tillgång till uppgifterna både i den digitala färdskrivarens minne och på förarkortet. I ändringsförordningen finns det bestämmelser om användning och distribution av förar- och verkstadskort. Vad som gäller färdskrivarkort i övrigt föreskrivs i förordningens bilaga 1 B.

Enligt uppskattning kommer det totala antalet färdskrivarkort som utfärdas i Finland att uppgå till 60 000 st för förarkortets del och 10 000 st för företagskortets del när alla berörda fordon har en digital färdskrivare. I bruktagandet av digitala färdskrivare tar dock flera år i anspråk. Den genomsnittliga livslängden för lastbilar och bussar är över tio år. Av kontrollkortet kommer det att behövas ca 500 st och av verkstadskortet ca 100 st.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Överlåtelse av den behöriga myndighetens uppgifter till Fordonsförvaltningscentralen

Med propositionen genomförs ändringsförordningen och dess bilaga 1 B till de delar den berör utfärdande av färdskrivarkort och andra offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt propositionen skall Fordonsförvaltningscentralen vara den behöriga myndigheten i Finland. Med offentliga förvaltningsuppgifter då det gäller färdskrivarkort avses inte övervakningen av kör- och vilotider, som handhas av polisen, arbetarskyddsdistrikten, tullen och gränsbevakningen.

Uppgifterna rörande färdskrivarkort skall lagras i det fordonsregister som avses i lagen om fordonstrafikregistret (541/2003), som upprätthålls av Fordonsförvaltningscentralen. Som upprätthållare av registret skall Fordonsförvaltningscentralen också ansvara för det informationsutbyte om förarkort medlemsstaternas myndigheter emellan som förutsätts i artikel 14 i färdskrivarförordningen,

för att bland annat säkerställa att en sökande inte har ett annat giltigt förarkort i en annan medlemsstat.

2.2. Avtalsenlig överlåtelse av utfärdande av färdskrivarkort till utomstående tjänsteproducent

Ett av syftena med denna proposition är att göra det möjligt för Fordonsförvaltningscentralen att låta en del av uppgifterna i anslutning till färdskrivarkort handhas av en utomstående samarbetspart.

Om Fordonsförvaltningscentralens verksamhet och uppgifter föreskrivs i lagen om Fordonsförvaltningscentralen (1592/1995). Fordonsförvaltningscentralen är ett statligt centralt ämbetsverk med 195 anställda och säte i Helsingfors. Fordonsförvaltningscentralens uppgifter är riksomfattande och därför har utomstående tjänsteproducenter fått överta vissa uppgifter. Syftet med denna externalisering av verksamheten har också varit att ordna denna utan att belasta statens ekonomi. Genom externaliseringen har vissa funktioner också öppnats för konkurrens, vilket för sin del tvingar tjänsteproducenterna att utveckla sin verksamhet och dess kvalitet.

Externaliseringen av Fordonsförvaltningscentralens uppgifter har genomförts så, att de genom separat lagstiftning avdelats antingen för Fordonsförvaltningscentralens avtalsparter eller för innehavare av koncession som utfärdats av Fordonsförvaltningscentralen. Fordonsförvaltningscentralen har inom båda verksamhetsmodellerna det slutliga ansvaret för anordnande och övervakning av uppgifterna.

Genom avtal har man arrangerat sådana uppgifter i anslutning till registrering av fordon, som handhas av avtalsregistrerare med stöd av lagen om registrering av fordon (1100/1998) och sådana uppgifter i anslutning till förarexamensverksamheten, som handhas av mottagare av förarexamen med stöd av lagen om anordnande av förarexamensverksamhet (535/1998). I lagen om registrering av fordon räknas allmänna förutsättningar för avtalsregistrerare upp. När dessa förutsättningar finns kan Fordonsförvalt-

ningscentralen ingå avtal om registreringsverksamhet. Som avtalsregistrerare verkar bilaffärer, besiktningstationer, finansieringsbolag och försäkringsbolag. Förarexamensverksamheten är för sin del anordnad på sådant sätt, att allmänna krav på tjänsteproducenterna har ställts i lagen om förarexamensverksamhet, men tjänsteproducenterna har valts genom en anbudstävling enligt reglerna om offentlig upphandling. Avtalen med tjänsteproducenterna är regionala och gäller för viss tid. De nuvarande avtalen är i kraft fram till den 31 december 2006.

För utfärdande av färdskrivarkort bör ett riksomfattande servicenät skapas. I propositionen förslås därför att utfärdandet av färdskrivarkort anordnas så, att den del av myndighetsuppgifterna som ankommer på Fordonsförvaltningscentralen externaliseras på samma sätt som förarexamensverksamheten. Målsättningen är att kvaliteten och tillgången på tjänster säkerställs på ett så effektivt och ekonomiskt sätt som möjligt. Enbart utfärdandet av färdskrivarkort och därtill hörande andra offentliga förvaltningsuppgifter utgör inte för sig en affärsekonomiskt lönsam helhet med beaktande av den enligt uppskattning relativt ringa åtgången på kort och att det pris som debiteras kunderna skall vara det samma i hela landet. Genom avtal kan den som utfärdar färdskrivarkort förpliktas att anordna en minimimängd tjänster inom verksamhetsområdet, men å andra sidan kan ensamrätt att utfärda färdskrivarkort inom en viss region garantera den som utfärdar korten en ekonomiskt tryggare utgångspunkt för skötseln av uppgiften.

Utfärdandet av färdskrivarkort på avtalsbasis berör inte alla färdskrivarkort, eftersom Fordonsförvaltningscentralen själv kommer att utfärda verkstads- och kontrollkort. För närvarande beviljar Fordonsförvaltningscentralen verkstäderna installations- och reparationstillstånd i enlighet med 87 § fordonslagen. Ett gällande installations- och reparationstillstånd skall vara en förutsättning för utfärdande av verkstadskort, och därför är det motiverat att verkstadskorten alla utfärdas av samma myndighet. Kontrollkortet skall utfärdas till myndigheter som övervakar kör- och vilotider, d.v.s. polisen, arbetarskyddsmyndigheterna, tullen och gränsbevakningen.

Ett riksomfattande servicenät för utfärdande av kontrollkort anses inte vara nödvändigt på grund av kortets natur och det ringa antal kort som skall beviljas. Avsikten är också att Fordonsförvaltningscentralen alltid skall vara den instans som sköter indragningen av färdskrivarkort.

Däremot vore det ändamålsenligt att genom avtal komma överens om att utfärdandet av förar- och företagskort sköts av offentliga eller privata instanser. Utfärdarna skall väljas på basis av en anbudstävling i enlighet med bestämmelserna om offentlig upphandling. Anbudstävlingarna skall arrangeras regionalt eller riksomfattande och tävlingens vinnare skall få ensamrätt att utfärda förar- och företagskort för avtalstiden. Utfärdaren skall bland annat ombesörja utfärdandet av färdskrivarkort till förare och företag, beställning från tillverkaren i kundernas namn och distribution av korten samt offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till dessa uppgifter.

Under beredningen av propositionen har den bedömningen gjorts, att utfärdandet av färdskrivarkort som enskild servicehelhet betraktad eventuellt inte är en affärsekonomiskt lönsam företagsverksamhet. I propositionen förslås därför att man gör det möjligt att kombinera utfärdandet av färdskrivarkort med någon annan servicehelhet som åligger Fordonsförvaltningscentralen. Det ligger nära till hands att tänka sig att uppgifterna kunde kombineras med förarexamensverksamhet, men det skall också vara möjligt att kombinera dem med någon annan serviceuppgift, t. ex. besiktningverksamhet.

Färdskrivarkort skall utfärdas på basis av ansökan. Att fatta ett förvaltningsbeslut innebär utövande av offentlig makt. Enligt propositionen skall medborgarnas rättskydd vid upprättandet av servicenätet garanteras genom att det i lagen tas in tillräckligt omfattande bestämmelser om den valda tjänsteproducentens behörighetsvillkor och om tillämpning av allmän förvaltningsrättslig lagstiftning på tjänsteproducenten. I lagen skall även till nödvändiga delar föreskrivas om skydd av personuppgifter, sökande av ändring i tjänsteproducentens beslut samt tjänsteproducentens straffrättsliga tjänsteansvar.

2.3. Andra alternativ för handhavandet av uppgiften

Koncession

Det är möjligt att sköta myndighetsuppgifter med stöd av koncession, bara medborgarens rättsskydd tryggas i lag. Av Fordonsförvaltningscentralens uppgifter är besiktningssamheten koncessionsbelagd på det sätt som föreskrivs i lagen om koncession för fordonsbesiktning (1099/1998). Koncession beviljas en sökande som uppfyller de i lagen fastställda förutsättningarna för beviljande av koncession. Koncessionsinnehavarna är privata affärsföretag och besiktningssamheten är företagsverksamhet öppen för konkurrens.

Vid anordnande av färdskrivartjänster får koncessionsalternativet inte medföra fördelar jämfört med avtalsförfarandet. Det kommer att utfärdas endast en liten mängd färdskrivarkort årligen. Dessutom är ersättningen till tjänsteproducenten för varje utfärdat kort liten. Därför uppskattas tjänsten vara av så liten ekonomisk betydelse, att det knappast är möjligt att anordna tjänsten på koncessionsbasis i hela landet. På de villkor som gäller för koncession är det svårt att författningssvågen förplikta koncessionsinnehavaren till en fastställd miniminivå på tjänsterna, framför allt på grund av att det pris som kunderna skall debiteras för färdskrivarkorten skall vara det samma i hela landet. I glest bebyggda områden kunde det bli svårt att få koncessionssökande. En nationellt heltäckande service torde kräva att tjänsterna kombineras med redan existerande service av vilka de mest naturliga vore avtalsbaserade tjänster i anslutning till körrätt.

Koncessionsalternativet strider också mot principerna för minskande av statens tillståndsförvaltning. Statsrådet har år 1989 och 1994 i sina principbeslut efterlyst en revidering av tillståndsförvaltningen och alternativ till tillstånd utfärdade av myndigheter.

Annan myndighet

Polisen har förvaltningsuppgifter i anslutning till beviljande av trafik tillstånd och trafik säkerheten. Polisen har också tack vare sitt

verksamhetsnät och sina verksamhetsutrymmen beredskap att utfärda färdskrivarkort i hela landet.

Enligt 70 § vägtrafiklagen (267/1981) utfärdar polisen körkortstillstånd. Enligt vägtrafiklagen 71 § 2 mom. utlämnas körkortet av polisen eller den som håller förarexamen enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning. Enligt 13 § körkortsförordningen (845/1990) utlämnas körkortet av polisen, men ett kortvarigt körkort dock av den som håller förarexamen. Utfärdandet av färdskrivarkort avviker från de ovan nämnda tillstånden för körrätt genom att utfärdandet av kortet inte direkt har effekter på körrätten. Kortet är endast ett hjälpmedel för lagring och övervakning av förarens kör- och vilotider.

Det främsta syftet med färdskrivarkort är i första hand att förbättra trafik säkerheten genom övervakning av kör- och vilotider. Utfärdandet av färdskrivarkort har anknytning till polisens övriga arbete med tanke på trafik säkerheten. Tyngdpunkten i polisens trafik säkerhetsarbete måste dock anses vara förlagd till andra uppgifter. För polisens del vore utfärdandet av färdskrivarkort en ny uppgift, som skulle komma att kräva mer resurser. Det skulle behövas mera personal motsvarande några årsverken och även data tekniken skulle kräva mera resurser. Å andra sidan är polisen i egenskap av innehavare av kontrollkort den myndighet som övervakar kör- och vilotider.

Det är länsstyrelsernas uppgift att utfärda trafik tillstånd för idkande av person- och godstrafik. Även länsstyrelserna har med tanke på verksamhetsnät och verksamhetsutrymmen beredskap att utfärda färdskrivarkort i hela landet. De trafik tillstånd som utfärdas av länsstyrelserna avviker dock till sitt ändamål från färdskrivarkorten. Med trafik tillstånden regleras näringsverksamhet. Enligt 2 § förordningen om tillståndspliktig godstrafik på väg (924/1999) och 9 § 3 mom. lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) utfärdas trafik tillstånd inte eller kan trafik tillstånd dras in t.ex. om innehavaren av trafik tillstånd eller den person som ansvarar för företagets trafik tre gånger under det senaste året blivit dömd bl. a. för brott mot bestämmelserna om iakttagande av kör- och vilotider. Något annat samband mellan

kör- och vilotider och trafikstillstånd finns inte. Utfärdandet av färdskrivarkort vore en fristående uppgift med hänsyn till länsstyrelsernas övriga verksamhet.

Med undantag av Vägverket har inga andra än de ovan nämnda myndigheterna direkta uppgifter i anslutning till förvaltningen av tillstånd för vägtrafiken. Vägverkets uppgifter ansluter sig till väganvändningen och har inget samband med körtider eller färdskrivare.

För ovan nämnda och andra myndigheters del kunde gemensam kundbetjäning för utfärdande av färdskrivarkort vara ett alternativ. Lagen om kundbetjäning vid gemensamma serviceenheter inom den offentliga förvaltningen (802/1993) reglerar situationer i vilka en myndighet kan bemyndiga en annan myndighet att med dennas medgivande sköta uppgifter som inte förutsätter ändamålsenlighetsprövning. Detta förutsätter ett avtal mellan Fordonsförvaltningscentralen och vederbörande myndighet, men detta skulle dock inte innebära något nytt alternativ till förfarandet för utfärdande av färdskrivarkort, eftersom avtalet till sitt innehåll uppenbarligen vore det samma som det som föreslås i denna proposition.

Om uppgifterna i anslutning till utfärdande av färdskrivarkort skulle handhas av myndigheter inom flera olika förvaltningsområden skulle förvaltningens kostnader öka och utförandet av uppgifterna försvåras. För dem som använder tjänsterna är det klarare, om en myndighet ansvarar för tjänsteutbudet. Fordonsförvaltningscentralen ansvarar redan nu för beviljandet av de installations- och reparationstillstånd till verkstäderna som också skulle bli en förutsättning för utfärdande av verkstadskort. Fordonsförvaltningscentralen handhar även ärenden som berör typgodkännande av fordon samt av deras system, delar och separata tekniska enheter. EG-typgodkännande av den färdskrivare och det färdskrivarkort som avses i färdskrivarförordningen skall i Finland sökas hos Fordonsförvaltningscentralen. Uppgifterna om färdskrivarkorten kommer att lagras i fordonstrafikregistret för vilket Fordonsförvaltningscentralen står som registrerare. Fordonsförvaltningscentralen skall också enligt bestämmelserna i färdskrivarförordningen an-

svara för det internationella utbytet av registeruppgifter.

Fordonsförvaltningscentralen skall även verka som nationell certifieringsmyndighet. Färdskrivarkortets utseende och de uppgifter som skall lagras på kortet är definierade i den tekniska specifikationen i bilaga 1 B, som ingår i kommissionens anpassningsförordning vilken nämnts ovan. På kortet lagras som identifikations- och datasäkerhetsuppgifter applikationens identifierare, minnesbrickans identifierare och kortets identifierare. Som verifieringsdata fungerar en offentlig, europeisk nyckel, medlemsstatens certifikat, kortets certifikat och kortets privata nyckel. Signaturverifieringsdata utgörs av ägarens elektroniska identitet, med vars hjälp innehavaren av färdskrivarkortet identifieras.

Med beaktande av de uppgifter i anslutning till den digitala färdskrivaren och färdskrivarkorten, som i vilket fall som helst kommer på Fordonsförvaltningscentralen, är det inte ändamålsenligt att fördela uppgifterna på någon annan förvaltningsmyndighet. Att upprätta tjänster för färdskrivarkort inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde förordas även av att ministeriet enligt reglementet för statsrådet (262/2003) bär ansvaret för trafiksäkerheten.

3. Verknningar i fråga om organisation och ekonomi

Färdskrivarkorten tas i bruk med stöd av ändringsförordningen. Ibrukttagandet föranleder kostnader för den myndighet som ombesörjer tillverkningen av korten, certifieringen, distributionen, uppgiftsregistreringen och övriga offentliga förvaltningsuppgifter. Ett av syftena med denna proposition är att minimera de kostnader som föranleds av distributionen.

Om propositionen antas, tvingas Fordonsförvaltningscentralen öka personalen med två eller tre årsverken. Om Fordonsförvaltningscentralen utfärdade korten helt och hållet som myndighetsarbete, skulle behovet av ytterligare personal vara betydligt större. Ytterligare kostnader föranleds även av de datasystem uppgiftsregistreringen och distributionen av korten kräver. Dessa kostnader upp-

kommer även i det fall att utfärdandet av korten överläts på en annan myndighet.

Kostnaderna bakas in i den avgift som uppbärs för kortet. Under de första åren kommer kostnaderna att vara större än inkomsterna, men på längre sikt skall inkomsterna av färdskrivarkorten helt och hållet täcka förvaltningskostnaderna. Eftersom Fordonsförvaltningscentralen är ett nettobudgeterat ämbetsverk, belastar kostnaderna inte statsbudgeten, utan täcks helt och hållet av de avgifter kunderna betalar i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Priset på förarkortet och företagskortet kommer att vara 100 – 200 euro per kort. Verkstads- och kontrollkortet kommer att vara något dyrare, eftersom färre sådana utfärdas. De slutgiltiga priserna på korten kan fastställas efter att kostnaderna för tillverkningen av korten fastställts i samråd med den tillverkare som vunnit anbudstävlingen i enlighet med lagstiftningen om offentlig upphandling. Kostnaderna för företagen kommer att bli låga.

4. Beredningen av propositionen

EG-kommissionens förslag till förordning om ändring av färdskrivarförordningen avläts år 1995 och rådets förordning utfärdades 1998. I fråga om de tekniska egenskaperna hos den digitala färdskrivaren lämnades förordningen öppen för senare beslut. Kommissionen avlät den 30 november 2001 ett förslag till tekniska egenskaper för färdskrivaren. Detta förslag vidarebefordrades till riksdagen genom statsrådets brev U 89/2001 rd. I sitt utlåtande godkände riksdagen statsrådets ståndpunkt, som var att den digitala färdskrivaren skall tas i bruk.

Denna proposition har beretts som tjänste-

uppdrag vid kommunikationsministeriet och Fordonsförvaltningscentralen. Utlåtanden om propositionen inbegärdes av justitieministeriet, handels- och industriministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning, Fordonsförvaltningscentralen, transportbranschens arbetsmarknads- och företagargenerationer och Biltkniska förbundet i Finland rf.

I utlåtandena förordades propositionen i huvudsak. I justitieministeriets utlåtande fästes dock uppmärksamhet på centrala frågor med tanke på författningsrätten och med anledning därav gjordes flera preciseringsförslag. Speciellt bestämmelserna om utfärdande av färdskrivarkort har preciserats utgående från justitieministeriets utlåtande. Beslut fattades om att överföra till ett annat lagförslag bestämmelserna om förutsättningar för utfärdande och återkallande av kort.

5. Samband med andra propositioner

I bruktagandet av färdskrivarkort förutsätter bestämmelser om förutsättningar för utfärdande och återkallande av färdskrivarkort samt om dataskydd i fråga om de uppgifter som lagras på färdskrivarkorten och i den digitala färdskrivaren. Dessutom måste ändringar göras i bestämmelserna i vägtrafiklagen och med stöd av den givna förordningar i vilka de tekniska egenskaperna hos den digitala färdskrivaren inte har beaktats. För beredningen av dessa ändringar har kommunikationsministeriet tillsatt en arbetsgrupp. Ändring eller förkastande av denna proposition kan inverka på kommande propositioner. Kommande propositioner inverkar dock inte på behandlingen av denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag**1.1. Lag om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort****1 kap. Allmänna bestämmelser**

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen fastställs lagens syfte, som är att ordna beviljande, beställning och distribution av verkstads-, företags- och kontrollkort i enlighet med färdskrivarförordningen samt andra offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till de nämnda uppgifterna.

2 §. *Definitioner.* I paragrafen ingår definitioner på färdskrivarkort, utfärdande av färdskrivarkort och den utfärdande instansen ingå. Enligt punkt 1 i paragrafen skall med färdskrivarkort avses verkstads-, förar-, företags- och kontrollkort i enlighet med färdskrivarförordningen. Utfärdandet av färdskrivarkort skall i paragrafens 2 punkt definieras som offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till beviljande, beställning och distribution av färdskrivarkort. Till utfärdandet hör kontroll av riktigheten i ansökningsuppgifter, lagring av ansöknings- och kortuppgifter i fordonstrafikregistret, identifiering av den som ansöker om kort och överlåtelse av färdskrivarkortet till sökanden. I kontrollen av riktigheten i ansökningsuppgifterna ingår säkerställande av att sökanden inte redan har ett förarkort som utfärdats i ett annat medlemsland. Myndighetsuppgifterna hänför sig direkt till ovan nämnda förpliktelser enligt rådets förordning.

Enligt paragrafens 3 punkt skall med utfärdare av färdskrivarkort avse en instans, som med stöd av ingånget avtal utfärdar förar- och företagskort. Utfärdaren kan vara en offentlig eller privat instans.

3 §. *Behörig myndighet.* Det föreskrivs genom lag att Fordonsförvaltningscentralen är den behöriga myndighet som svarar för utfärdande och återkallande av färdskrivarkort i Finland. Fordonsförvaltningscentralen skall även svara för meddelanden till kommissio-

nen i enlighet med artikel 12.3 i rådets förordning som nämns i 1 § samt för utbyte av uppgifter om färdskrivarkort som införts i fordonstrafikregistret mellan behöriga myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och stater som hör till Europeiska ekonomiska sfären. Enligt artikel 12.3 i förordningen skall medlemsstaternas behöriga myndigheter till kommissionen översända en förteckning över godkända montörer och verkstäder. I artikel 14.3 punkt d i rådets förordning ingår en bestämmelse om att de behöriga myndigheterna skall söka säkerställa att den som ansöker om förarkort inte redan innehar ett giltigt förarkort. Enligt artikel 16.3 fjärde stycket skall myndigheterna informera de myndigheter i en annan medlemsstat som har utfärdat det gamla kortet om skälen för att kortet förnyas, ersätts eller byts ut.

Fordonsförvaltningscentralen skall även vara den nationella certifieringsmyndigheten för certifikat i anslutning till färdskrivarkort. För denna uppgift redogörs närmare nedan i förändringsförslaget till lag om Fordonsförvaltningscentralen.

4 §. *Utfärdande och återkallande av färdskrivarkort.* Fordonsförvaltningscentralen kan enligt 1 mom. ordna utfärdandet av förar- och företagskort genom avtal med offentliga eller privata instanser. Den utfärdande instansen kan då vara en annan myndighet eller ett offentligt samfund med en lokal organisation.

Det är också möjligt att Fordonsförvaltningscentralen inte genast ingår ett avtal om utfärdande av förar- och företagskort. För att kostnaderna för etableringen av ett distributionsnät och utbildningen av utfärdare av färdskrivarkort skall allokeras i rätt tid kan det vara motiverat att Fordonsförvaltningscentralen själv utfärdar förar- och företagskort under en kort övergångsperiod.

Fordonsförvaltningscentralen skall alltid själv svara för återkallande av alla typer av färdskrivarkort.

2 kap. **Utfärdande av färdskrivarkort med stöd av avtal som ingås med Fordonsförvaltningscentralen**

5 §. *Avtal om utfärdande av färdskrivarkort.* I paragrafen ingår bestämmelser om de frågor som man i ett avtal om utfärdande av färdskrivarkort åtminstone skall ta upp. Bestämmelserna innehåller alltså centrala krav för att det skall kunna säkerställas att utfärdandet sköts korrekt. Syftet är att Fordonsförvaltningscentralen skall förhandla om övriga avtalsvillkor med varje tjänsteproducent särskilt.

Bestämmelserna behövs för att garantera ett tillräckligt heltäckande, riksomfattande servicenät. Av denna orsak skall utfärdandet av färdskrivarkort enligt 1 mom. ordnas så, att tjänsternas kvalitet, enhetlighet och tillgänglighet kan säkerställas i olika delar av landet.

Tjänsterna skaffas enligt paragrafens 2 mom. 1 punkt genom en anbudstävling på basis av vilken tjänsteproducenten får ensamrätt till produktion av tjänsten.

Enligt momentets 2 punkt överenskomms i avtalet om minimiantalet verksamhetsställen som tjänsteproducentens bör ha inom verksamhetsregionen och var dessa skall placeras ortsvis samt om tjänstetiderna. Genom bestämmelsen vill man säkerställa både den riksomfattande tillgången på tjänster och en tillräcklig servicenivå från kundernas synpunkt. Det bör finnas ett tillräckligt antal serviceställen så att avståndet till tjänsteproducentens verksamhetsställe inte ens inom glest bebyggda områden blir orimligt långt. Verksamhetsställets tjänstetider skall vara tillräckligt omfattande för att det skall vara möjligt för i synnerhet sökande av förarkort att iaktta tidsfristerna för förnyande av kort enligt artikel 14 och 15 i färdskrivarförordningen.

De omständigheter som enligt 3 och 4 punkten förutsätts ingå i avtalet är av central betydelse för kvaliteten på servicen i anslutning till färdskrivarkort. I 3 punkten ingår en bestämmelse om hur skötseln av de uppgifter som ingår i tjänsteproducentens service samt en tillräckligt hög yrkesskicklighet hos tjänsteproducentens personal skall säkerställas. I

avtalet skall det förfarande specificeras enligt vilket Fordonsförvaltningscentralen i synnerhet genom att utbilda tjänsteproducenten och ge denna anvisningar skall säkerställa servicens kvalitet under hela avtalsperioden i de frågor bestämmelsen tar upp. I 4 punkten ingår också en bestämmelse om avtalande om förfaranden vid användning av fordonstrafikregistret och lagring av uppgifter samt hur den datasekretess och den datasäkerhet som förutsätts av tjänsteproducenten skall påvisas. I synnerhet användningen av fordonstrafikregistret och lagringen av uppgifter i registret förutsätter utbildning och anvisningar. Med påvisande av datasekretess avses tjänsteproducentens skyldighet att uppfylla kraven i datasekretesslagstiftningen. I frågor rörande datasäkerhet förutsätts att tjänsteproducenten använder sig av tillräckligt högklassiga och tillförlitliga förfaranden för att datasäkerheten skall kunna garanteras.

I punkterna 5 – 7 ingår bestämmelser om vissa skyldigheter och förfaranden som åligger tjänsteproducenten och som skall ingå i avtalet. Enligt 5 punkten skall alltid även överenskommelser om förvaring och arkivering av dokument i anslutning till uppgiften ingå i avtalet, enligt 6 punkten skall förfaranden vid debitering av avgifter för färdskrivarkort och redovisning till Fordonsförvaltningscentralen ingå i avtalet och enligt 7 punkten skall även den ersättning som betalas till tjänsteproducenten samt betalningssättet ingå i avtalet. I 8 punkten ingår en bestämmelse om för vilken tid avtalet skall gälla, inledande av verksamheten och avtalets hävande under avtalstiden.

Enligt paragrafens 3 mom. kan tillhandahållandet av färdskrivarkortstjänster kombineras med tillhandahållandet av någon annan service som Fordonsförvaltningscentralen köper. Eftersom färdskrivarkortstjänsterna som enskild service inte torde utgöra en affärsekonomiskt lönsam helhet, kan Fordonsförvaltningscentralen enligt egen prövning inbegära offerter om tillhandahållandet av tjänsten i samband med någon annan tjänst anskaffad av Fordonsförvaltningscentralen.

I paragrafens 4 mom. ingår en bestämmelse om terminer för avtalet rörande färdskrivarkortstjänster. Avtalet skall ingås för minst tre år och högst fem år. Osäkerhet om avtalets

längd kunde minska intresset för anbudstävlingen gällande färdskrivarkortstjänster. Å andra sidan kan det vara nödvändigt att synkronisera avtalsperioden till exempel med förarexamensverksamhet och därför föreslås att ett omnämnande om rätt att för det första avtalets del avvika från avtalsperioden enligt momentet tas in i lagens ikraftträdandebestämmelse.

6 §. *Allmänna krav på den som utfärdar av färdskrivarkort.* Av den som utfärdar färdskrivarkort förutsätts tillförlitlighet, sakkunskap, oberoende och solvens. Fordonsförvaltningscentralen måste innan ett avtal ingås utreda huruvida tjänsteproducenten uppfyller förutsättningarna och följa upp att förutsättningarna alljämt är uppfyllda under hela avtalsperioden.

Om bedömning av tillförlitlighet och oberoende bestäms närmare i 7 och 8 §. Tjänsteproducentens sakkunskap kunde baseras på lämplig utbildning eller arbetserfarenhet. Det existerar inte någon särskild formell behörighet för tjänsten som den sökande måste uppfylla. Den yrkesskickligheten som krävs kan uppnås genom utbildning. Med kravet på solvens avses förmågan hos distributören av färdskrivarkort att på ett behörigt sätt ansvara för sina skyldigheter. Att verksamheten håller en tillräckligt hög kvalitet tillses genom de avtalsvillkor som preciserar kvalitetskraven och som ingår i dess 8 §.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs särskilt om vissa omständigheter som inverkar på verksamhetens kvalitet. Tjänsteproducenten skall ha tillräckligt stor personal för att handha färdskrivartjänsterna och lämpliga verksamhetsutrymmen. Likaså skall datatrafikförbindelserna och datasystemen hålla en tillräckligt hög klass. Datatrafikförbindelserna anses vara tillräckliga, om de medger inmatning av data i fordonstrafikregistret i realtid. Om mer specifika krav på datasekretess skall överenskommas i avtalet om handhavandet av uppgifterna.

I 3 mom. föreskrivs om den nivå på datasäkerhet som tjänsteproducenten måste upprätthålla. Tjänsteproducenten måste i synnerhet uppfylla kraven i lagstiftningen om skyddande av personuppgifter.

7 §. *Bedömning av tillförlitligheten hos den som utfärdar färdskrivarkort.* I paragrafen

räknas de personer upp vilkas tillförlitlighet måste bedömas. I dominerande ställning skall utöver de i paragrafen uppräknade personerna dessutom anses vara till exempel en aktieägare som har betydande rösträtt i företaget. Om någon som nämns i paragrafen är uppenbart olämplig som utfärdare av färdskrivarkort, kan inte heller tjänsteproducenten anses vara tillförlitlig.

Enligt 2 mom. är utgångspunkten den att utfärdaren inte kan anses vara tillförlitlig, om någon i 1 mom. nämnd person är dömd för grov överträdelse av bestämmelserna om kör- och vilotider, registrering av fordon, besiktning, förarexamensverksamhet, trafikutövning, bokföring, beskattning eller ekonomiförvaltning. Det förutsätts dock att brottet är av så allvarlig karaktär, att det medför att tjänsteproducenten är olämplig att handha färdskrivarkortstjänster. Även allvarlig försummelse då det gäller att erlagga skatter och offentliga avgifter eller uppfyllande av andra samhälleliga förpliktelser anses innebära uppenbar olämplighet för uppgiften.

Tillförlitligheten skall alltid bedömas från fall till fall. Eftersom Fordonsförvaltningscentralen ansvarar för färdskrivarkortstjänsterna, har centralen omfattande prövningsrätt och ansvar vid bedömning av avtalspartens tillförlitlighet.

8 §. *Bedömning av oberoende hos den som utfärdar färdskrivarkort.* Den som utfärdar färdskrivarkort får inte stå i beroendeförhållande till sådan verksamhet, inom vilken kör- och vilotider övervakas med färdskrivarkort. Enligt artikel 3 i färdskrivarförordningen skall färdskrivare användas i fordon på vilka förordningen om kör- och vilotider tillämpas. De som framför dylika fordon måste ha ett förarkort och transportföretag ett företagskort. För att utesluta intressekonflikter föreskrivs det i paragrafen att utfärdaren eller en person i dennas tjänst eller i annat beroendeförhållande till tjänsteproducenten inte får handha transporter, på vilka förordningen om kör- och vilotider tillämpas. Paragrafens 2 mom. innehåller kompletterande bestämmelser om hinder för oberoende.

9 §. *Iakttagande av vissa bestämmelser gällande myndigheternas verksamhet.* Färdskrivarkortstjänsterna är offentliga förvaltningsuppgifter, vilket innebär att tjänstepro-

ducenten vid utförandet av tjänsterna skall iaktta allmänna förvaltningsrättsliga principer. Sådana är 4 § 2 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 1 § 1 mom. 6 punkten arkivlagen (831/1994).

Likaså tillämpas lagens bestämmelser enligt 2 § 3 mom. i förvaltningslagen (434/2003) direkt på enskilda då de sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 25 § i språklagen (423/2003) skall myndigheterna för garanterande av medborgarnas språkliga rättigheter försäkra sig om att den språkliga service som förutsätts i lagen ges när förvaltningsuppgifter sköts med stöd av ett avtal. För att myndigheterna inte skall behöva försäkra sig om detta separat, föreslås att det föreskrivs om iakttagande av språklagens bestämmelser i paragrafens 2 mom.

10 §. *Tillsyn.* I paragrafens 1 mom. konstateras Fordonsförvaltningscentralens allmänna skyldighet att utöva tillsyn över utfärdare av färdskrivarkort. Övervakningen kan naturligt nog endast inriktas på den verksamhet som direkt är ansluten till tjänsteproducentens utfärdande av färdskrivarkort. Enligt 2 mom. kan tjänsteproducenten endast förpliktas att tillställa Fordonsförvaltningscentralen de uppgifter som är nödvändiga för övervakningen. Tjänsteproducenten skall också utan dröjsmål på eget initiativ meddela Fordonsförvaltningscentralen om sådana förändringar i den egna verksamheten eller de egna förhållandena som väsentligt inverkar på utövandet av tjänsterna i anslutning till färdskrivarkort. Väsentliga förändringar kan åtminstone anses vara sådana förändringar, som berör de allmänna krav som ställs på tjänsteproducenten i 6 - 8 §, eller i de villkor som ingår i avtalet mellan utfärdaren av färdskrivarkort och Fordonsförvaltningscentralen, och vilka nämns i 5 §.

Fordonsförvaltningscentralen äger enligt 3 mom. rätt att utföra inspektioner i tjänsteproducentens verksamhetsutrymmen. Syftet med inspektionerna är främst att utreda behörig hantering av ansökningar om färdskrivarkort och att de allmänna förutsättningar som åligger tjänsteproducenten kontinuerligt uppfylls. Fordonsförvaltningscentralens inspektionsfullmakt skulle dock inte utsträcka sig till så-

dana utrymmen, som åtnjuter hemfrid enligt 10 § 1 mom. grundlagen.

I 4 mom. föreskrivs om Fordonsförvaltningscentralens rätt att häva avtal rörande utfärdande av färdskrivarkort. Fordonsförvaltningscentralen har rätt att häva ett avtal omedelbart, om tjänsteproducenten inte uppfyller de förutsättningar som ingår i 4 - 6 §, vägrar att lämna Fordonsförvaltningscentralen uppgifter nödvändiga för övervakning av verksamheten, hindrar eller försöker hindra inspektionen, eller tjänsteproducentens utrymmen eller väsentligen bryter mot det avtal som avses i 4 § 2 mom. på ett sådant sätt, att behörig skötsel av utfärdandet av färdskrivarkort äventyras.

11 §. *Personregisteruppgifter.* I egenskap av myndighet ansvarig för anordnande av verksamheten och berättigad att ingå avtal rörande färdskrivarkortstjänster skall Fordonsförvaltningscentralen för konstaterande av att det krav på tillförlitlighet som ställs på tjänsteproducenten i 5 § är uppfyllt ha rätt att kontrollera uppgifter om brott i straffregistret och fordonstrafikregistret. I lagen skall en bestämmelse tas in som medger åtkomst till dessa uppgifter. Uppgifter om brott kan också kontrolleras i samband med övervakningen av tjänsteproducentens verksamhet.

Om straffregistret föreskrivs i straffregisterförordningen (772/1993). Om uppgifter om brott begångna vid framförande av motordrivet fordon och som skall lagras i fordonstrafikregistret föreskrivs i 6 § 3 punkten lagen om fordonstrafikregistret (541/2003). Enligt 1 § 3 mom. i lagen får Fordonsförvaltningscentralen använda fordonstrafikregistret för skötseln av uppdrag eller förpliktelser som enligt lag ankommer på eller som med stöd av lagen påförts den. För att Fordonsförvaltningscentralen skall kunna använda uppgifter lagrade i fordonstrafikregistret även då det gäller att bedöma tillförlitligheten hos en samarbetspart som avses i denna lag, tas ett uttryckligt stadgande om detta in i paragrafen.

Enligt paragrafen ges Fordonsförvaltningscentralen också rätt att i samband med hävande av ett avtal överlåta information rörande brott till tjänsteproducenten, eftersom Fordonsförvaltningscentralen är skyldig att

motivera sådant hävande av avtal som föräns av brott.

12 §. *Tystnadsplikt.* I samband med bedömning av tjänsteproducentens tillförlitlighet under avtalets giltighetstid kan tjänsteproducenten eller en person i dennas tjänst få kännedom om brott begånget av någon av de personer som avses i 6 §. Av denna orsak föreskrivs om tystnadsplikt för att skydda sådana uppgifter. För olovligt röjande av i paragrafen avsedda uppgifter till en utomstående skall straff utmätas enligt 38 kap. 1 och 2 § strafflagen (39/1889).

3 kap. Särskilda bestämmelser

13 §. *Sökande av rättelse och ändringssökande.* I 1 mom. föreskrivs om rättelse av beslut rörande utfärdande av färdskrivarkort samt om ett tekniskt förbud mot att söka ändring i nämnda beslut. Rättelse skall sökas hos Fordonsförvaltningscentralen, som är den myndighet som har ansvaret för anordnande av verksamheten. I 2 mom. föreskrivs om sökande av ändring i sådana fall, då Fordonsförvaltningscentralen har fattat beslut med anledning av rättelseyrkande eller då Fordonsförvaltningscentralen själv har fattat beslut i ett ärende som gäller färdskrivarkort. Ändring av beslut skall sökas i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En bestämmelse om verkställigheten av ett beslut som är föremål för ändringssökande tas in i 3 mom.. Enligt detta skall ett beslut om indragning av ett färdskrivarkort kunna ges verkställighet oberoende av anhängiga besvär. Beslut om indragning av ett färdskrivarkort skall alltid fattas av Fordonsförvaltningscentralen, även beträffande förar- och företagskort. Beslut om indragning av ett kort berör närmast fall av missbruk, och för verkstadskortets del även sådana fall, då installations- och reparationsstillståndet inte längre är i kraft, och därför kan det anses motiverat att genomföra beslutet om indragning trots besvär.

14 §. *Handräckning.* I paragrafen åläggs polisen skyldighet att ge handräckning vid tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Om tjänsteproducenten hindrar Fordonsförvaltningscentralens övervakningsåtgärd, kan cen-

tralerna begära handräckning av polisen för genomförande av övervakningen.

15 §. *Straffbestämmelser.* Det föreslås att 1 mom. skall innehålla en bestämmelse om att utfärdande av färdskrivarkort utan avtal med Fordonsförvaltningscentralen skall vara straffbart. Det skall också vara olagligt att bedriva sådan verksamhet som avtalet inte gäller, t.ex. utfärdande av verkstadskort utan ett sådant berättigande som baserar sig på ett gällande avtal med Fordonsförvaltningscentralen.

Enligt 2 mom. skall en person som ger färdskrivarkortsservice i denna uppgift jämsställas med en tjänsteman, och därför skall bestämmelser rörande straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på honom. Han får inte orättmätigt använda sin ställning i eget eller annans intresse eller avslöja uppgifter han erhållit i sin tjänsteutövning. Det är under dessa förhållanden straffbart att t.ex. kräva eller godkänna en förmån för att uppfylla sina skyldigheter eller att utföra dem i sådant syfte.

Det föreslagna 3 mom. innehåller hänvisningar till strafflagen om utmätande av straff för felaktig registeranteckning och brott mot tystnadsplikten. Om tystnadsplikt då det gäller i fordonstrafikregistret antecknade uppgifter och straff som utmätts för brott mot denna plikt föreskrivs i 22 § 1 mom. i lagen om fordonstrafikregistret. I 22 § 2 mom. i samma lag föreskrivs genom hänvisningsbestämmelser om straff för dataintrång i registret samt personregisterförseelse.

16 §. *Avgift för färdskrivarkort.* Storleken på avgifterna för färdskrivarkort skall bestämmas enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten på basis av självkostnadspris. Avgifternas storlek motsvarar beloppet av de totala kostnaderna produktionen av tjänsterna föranleder.

Kunden kan betala sitt färdskrivarkort antingen i förskott enligt faktura eller kontant. En avgift som erläggs i förskott går in direkt på Fordonsförvaltningscentralens konto. Tjänsteproducenten redovisar för mottagna kontantbetalningar till Fordonsförvaltningscentralen på det sätt som överenskommits i avtalet. Tjänsteproducenten skall inte kunna debitera kunden serviceavgift eller annan motsvarande avgift utöver de fastställda av-

gifterna. Fordonsförvaltningscentralen betalar tjänsteproducenten den överenskomna ersättningen för utförda tjänster.

17 §. *Närmare bestämmelser.* Närmare bestämmelser om utfärdande av färdskrivarkort och Fordonsförvaltningscentralens verksamhet i egenskap av tillhandahållare av färdskrivarkortstjänster skall ges genom förordning av statsrådet. I statsrådets förordning föreslås ingå mera detaljerade bestämmelser om de krav som lagen ställer på tjänsteproducenten, villkoren i avtalet om färdskrivarkortstjänster, behandlingen av ansökningar om färdskrivarkort och debitering av avgifter för färdskrivarkort.

18 §. *Ikraftträdande.* En sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande tas in i paragrafens 1 mom.

I paragrafens 2 mom. ges rätt att vidta åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter innan den träder i kraft. En dylik åtgärd är t.ex. anbudsförfarande enligt lagstiftningen om offentlig upphandling och därtill anslutna avtalsförhandlingar mellan Fordonsförvaltningscentralen och tjänsteproducenter som erbjuder färdskrivarkortstjänster. Enligt det föreslagna 3 mom. kunde man avvika från kravet på avtalsperiod i 5 § 4 mom. för det första avtalets del för att avtalsperioden skall kunna synkroniseras med andra serviceavtal som ingåtts med Fordonsförvaltningscentralen och på detta sätt göra det lättare att kombinera den nya servicen med annan serviceverksamhet.

1.2. Lag om ändring av 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen

Lagens 2 § 1 mom. skall utökas med en ny punkt 16 rörande Fordonsförvaltningscentralens uppgifter, i vilken Fordonsförvaltningscentralen definieras som en i färdskrivarförordningen avsedd behörig myndighet med undantag av artikel 16.1 i förordningen. Samtidigt görs i 15 punkten en lagteknisk ändring som följer av den nämnda nya punkten. Enligt artikel 16.1 i förordningen kan medlemsstaterna bemyndiga den behöriga myndigheten att förbjuda användningen av ett fordon, om de åtgärder som föreskrivs i färdskrivarförordningen inte vidtagits på grund av att utrustningen gått sönder eller fungerar felaktigt.

I Finland är polisen, tullen eller gränsbevakningen den myndighet som förbjuder användningen av ett fordon.

Till övriga delar avser bestämmelserna om behörig myndighet i färdskrivarförordningen Fordonsförvaltningscentralen. Bestämmelser som gäller den behöriga myndigheten finns i färdskrivarförordningen i artiklarna 7 - 9, som fastställer dess roll vid EGTypgodkännande av färdskrivare och informering av övriga medlemsstater om detta, i artikel 12, som gäller myndighetens godkännande av verkstäder som får installera och reparera färdskrivare och föreskriver att anmälningar som berör godkännandet skall tillställas kommissionen, samt i artiklarna 14 och 15, som nämner myndigheten som utfärdare av förarkort.

Till myndighetsuppgifterna hör utöver de ovan nämnda dessutom administrering av de säkerhetsmekanismer som skall programmeras in på korten. Om dessa finns inga uttryckliga bestämmelser i färdskrivarförordningen, utan de finns i tilläggsbilagan "Tillägg 11", "Gemensamma säkerhetsmekanismer" till bilaga 1 B.

Administreringen av säkerhetsmekanismerna anordnas enligt ändringsförordningen så, att ansvaret för skrivarkortssystemet på europeisk nivå åligger kommissionen. Alla medlemsstater har en nationell myndighet som har det övergripande ansvaret för anordnande av färdskrivartjänsterna inom den egna staten. Färdskrivarsystemet är till sin uppbyggnad ett nyckelsystem (Public Key Infrastructure, PKI) med tre nivåer, d.v.s. europeisk nivå, nationell nivå och användarnivå. På europeisk nivå tar den europeiska certifieringsmyndigheten, som underlyder kommissionen, fram ett certifikat för Europa, som innehåller en offentlig och en privat nyckel på europeisk nivå. För utvecklingen av nycklarna på nationell nivå ansvarar den nationella certifieringsmyndigheten enligt definitionerna i den ovan nämnda bilaga 1 B. Den europeiska certifieringsmyndigheten signerar de nationella certifikaten. De nationella myndigheterna certifierar för sin del certifikaten på den lägsta nivån för den egna statens vidkommande.

Den nationella certifieringsmyndigheten ansvarar för den praktiska implementeringen

av skrivarkortssystemet enligt infrastrukturen för den offentliga nyckeln (PKI). Uppgiften för den nationella certifieringsmyndigheten är att ta fram en offentlig och privat nyckel som skall ingå i det nationella certifikatet, be den europeiska certifieringsmyndigheten certifiera det nationella certifikatet och signera de skrivarkort som utfärdats i ifrågavarande land med det nationella certifikatet. Den nationella färdskrivarkortsmyndigheten skall besluta om rollfördelningen mellan olika organisationer. Det är också meningen att Fordonsförvaltningscentralen skall köpa certifikattjänsterna av utomstående leverantörer på basis av en anbudstävling i enlighet med reglerna för offentlig upphandling.

2. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om tillhandahållandet av färdskrivarkortstjänster utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser kan utfärdas om de krav lagen ställer på tjänsteproducenten, villkoren i avtalet om färdskrivarkortstjänster, behandlingen av ansökningar om färdskrivarkort och debitering av avgifter för färdskrivarkort.

3. Ikraftträdande

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits. Enligt bestämmelserna i bilaga 1 B till rådets förordning (EEG) nr 3821/85 skall en färdskrivare som installeras i ett fordon vara EG-typgodkänd i någon medlemsstat senast den 5 augusti 2003 för att den digitala färdskrivaren och färdskrivarkorten skall kunna tas i bruk. Typgodkända anordningar finns inte i detta skede. Enligt artikel 18 i förordningen skall kommissionen presentera ett förslag till nytt datum för ikraftträdande. Något sådant förslag föreligger ännu inte.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 124 § grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-

säkerheten eller andra krav på god förvaltning. En förutsättning är dock att uppgifterna på detta sätt blir ändamålsenligt skötta. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock inte ges andra än myndigheter.

Enligt motiveringarna till grundlagen är kravet på ändamålsenlighet en rättslig förutsättning, och det skall bedömas från fall till fall om denna förutsättning är uppfylld. Enligt motiveringarna skall speciellt skötseln av serviceuppgifter kunna anordnas flexibelt. Enligt förslaget till lag om utfärdande av färdskrivarkort eftersträvas genom externalisering av myndighetsuppgifterna en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna genom att tillgången på tjänsterna är riksomfattande och genom ett förvaltningsmässigt effektivt, men okomplicerat förfarande som inte belastar statshushållningen.

Grundlagsutskottets vedertagna tolkning har, t.ex. i utlåtandet GrUU 26/2001 rd, varit att "kravet på rättssäkerhet och god förvaltning skall skrivas in i lag när förvaltningsuppgifter förs över på någon annan än en myndighet".

Förslaget till lag om utfärdande av färdskrivarkort innehåller grundläggande bestämmelser om den som väljs till distributör av färdskrivarkort och behövliga bestämmelser om tillämpning av allmän förvaltningsrättslig lagstiftning på denna distributör. I lagförslagets 5 § ingår bestämmelser om de minimivillkor som skall tas in i avtalet mellan Fordonsförvaltningscentralen och tjänsteproducenten, i 6 § föreskrivs om allmänna förutsättningar för att verka som utfärdare av färdskrivarkort, i 7 § om tjänsteproducentens tillförlitlighet och i 8 § om tjänsteproducentens oberoende. I 9 § ingår bestämmelser om att de allmänna reglerna för offentlighet i myndigheters verksamhet och språket vid myndigheter samt förvaltningslagen skall tillämpas på tjänsteproducenten. I lagförslagets 13 § föreskrivs om sökande av ändring av tjänsteproducentens beslut och 15 § innehåller en bestämmelse om att reglerna om straffrättsligt tjänsteansvar skall tillämpas på den person som utför färdskrivarkortstjänster. På basis av de ovan relaterade bestämmelserna kan kraven i det nämnda lagrummet i grundlagen på god förvaltning och rättsskydd anses

vara uppfyllda. Bestämmelserna i lagen kan anses innehålla tillräckliga garantier för att ändamålsenligheten hos och innehållet i avtalet som ingås med tjänsteproducenten motsvarar de krav som ställs på skötseln av de offentliga förvaltningsuppgifter som ingår i färdskrivarkortstjänsterna. Därför är det inte nödvändigt att utveckla ett speciellt förfarande för stadfästande av avtalen inom behörigt ministerium eller i statsrådet.

I 18 § grundlagen finns bestämmelser om rätt till arbete och näringsfrihet. Utfärdandet av förarkort kan anses ha betydelse ur denna synvinkel. Förutsättningarna för att erhålla förarkort förtecknas i artikel 14.3 och 14.4 i färdskrivarförordningen. Förarkortet kan utfärdas till var och en som har ett körkort som berättigar till framförande av lastbil eller buss och vilkas stadigvarande boningsort finns i Finland. Någon speciell prövning in-

går inte i beviljandet av förarkort. Rättigheterna enligt grundlagens 18 § äventyras alltså inte. Av samma orsak kan beviljandet inte anses innebära någon betydande utövning av offentlig makt.

På basis av vad som anförts ovan kan förslaget till lag om utfärdande av färdskrivarkort inte anses utgöra något problem med tanke på 18 eller 124 § i grundlagen.

Eftersom grundlagsutskottet i sina utlåtanden nr 11 och 23/1994 rd ansett det vara problematiskt att utövande av offentlig makt som riktas gentemot enskilde grundar sig på ett avtal, anses det vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande begärs om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter ordna beviljande, beställning och distribution av verkstads-, förar-, företags- och kontrollkort samt de offentliga förvaltningsuppgifter som har samband med dem.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *färdskrivarkort* sådana verkstads-, förar-, företags- och kontrollkort som avses i 1 §,
- 2) *utfärdande av färdskrivarkort* offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till beviljande, beställning och distribution av färdskrivarkort,
- 3) *den som utfärdar färdskrivarkort* en offentlig eller enskild instans, med vilken Fordonsförvaltningscentralen har ingått avtal om utfärdande av färdskrivarkort.

3 §

Behörig myndighet

I Finland svarar Fordonsförvaltningscentralen för utfärdande och återkallande av färdskrivarkort samt för meddelanden till kommissionen i enlighet med artikel 12.3 i rådets förordning som nämns i 1 § och för

utbyte av uppgifter om färdskrivarkort mellan behöriga myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och stater som hör till Europeiska ekonomiska sfären. Fordonsförvaltningscentralen är även den nationella certifieringsmyndigheten för certifikat i anslutning till färdskrivarkort.

4 §

Utfärdande och återkallande av färdskrivarkort

För utfärdande av färdskrivarkort i Finland svarar Fordonsförvaltningscentralen. Denna kan ingå avtal om att utfärdandet av förar- och företagskort överförs på en offentlig eller enskild instans.

Beslut om återkallande av färdskrivarkort fattas av Fordonsförvaltningscentralen.

2 kap.

Utfärdande av färdskrivarkort med stöd av avtal som ingås med Fordonsförvaltningscentralen

5 §

Avtal om utfärdande av färdskrivarkort

Med stöd av avtal som avses i 4 § 1 mom. skall utfärdandet av färdskrivarkort ordnas på sådant sätt, att tjänsternas kvalitet och enhetlighet samt tillgången på tjänster tryggas i olika delar av landet.

I ett avtal om utfärdande av färdskrivarkort skall avtalas om

- 1) det område inom vilket den som utfärdar färdskrivarkort har ensamrätt att utfärda färdskrivarkort,

2) minimiantalet verksamhetsställen och deras placering orsvis samt betjäningstider,

3) förfaranden som säkerställer ändamålsenlig skötsel av uppgifter i anslutning till utfärdande av färdskrivarkort samt att den behövliga personalen har tillräcklig yrkesskicklighet,

4) förfaranden vid användning av fordons- trafikregistret och vid registrering av uppgifter samt hur den och det dataskydd som förutsätts av tjänsteproducenten skall påvisas,

5) förvaring och arkivering av dokument i anslutning till färdskrivarkortstjänsterna,

6) förfaranden vid debitering av avgifter för färdskrivarkort och vid redovisning av avgifterna till Fordonsförvaltningscentralen,

7) den ersättning som Fordonsförvaltningscentralen betalar till tjänsteproducenten och betalningssättet, samt

8) avtalsperiod och samheten samt om hur avtalet upphör under avtalsperioden.

Utfärdandet av färdskrivarkort kan kombineras med annan av Fordonsförvaltningscentralen anskaffad tjänst.

Avtalet om utfärdande av färdskrivarkort ingås för minst tre och högst fem år.

6 §

Allmänna krav på den som utfärdar färdskrivarkort

Den som utfärdar färdskrivarkort skall vara tillförlitlig, sakkunnig, oberoende och solvent. Tjänsteproducenten skall kunna säkerställa att verksamheten är av tillräckligt hög kvalitet och att kunderna bemöts lika.

Den som utfärdar färdskrivarkort skall med tanke på skötseln av uppgifterna ha tillräckligt stor personal, lämpliga verksamhetsutrymmen samt tillräckliga datatrafikförbindelser och en tillräckligt hög nivå på datasystemet.

Den som utfärdar färdskrivarkort skall sköta dataskyddet på ett ändamålsenligt sätt.

7 §

Bedömning av tillförlitligheten hos den som utfärdar färdskrivarkort

Den som utfärdar färdskrivarkort kan anses

vara tillförlitlig, om utfärdaren eller en medlem eller suppleant i dess styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören, en bolagsman i öppet bolag eller ansvarig bolagsman i kommanditbolag eller en person i någon annan ställning inte genom sin verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig att tillhandahålla färdskrivarkortstjänster.

Den som utfärdar färdskrivarkort kan åtminstone inte anses vara tillförlitlig på det sätt som avses i 1 mom. om någon av de nämnda personerna har dömts till straff för överträdelse av bestämmelserna om kör- och vilotider, registrering av fordon, besiktning, förarexamensverksamhet, trafikutövning, bokföring, beskattning eller ekonomiförvaltning och överträdelsen visar att personen är uppenbart olämplig att utfärda färdskrivarkort.

8 §

Bedömning av oberoende hos den som utfärdar färdskrivarkort

Den som utfärdar färdskrivarkort, en person i dennas tjänst eller en person i annat beroendeförhållande till tjänsteproducenten får inte utföra sådana transporter som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter.

Den som utfärdar färdskrivarkort får inte kommersiellt, ekonomiskt eller på annat sätt stå i beroendeförhållande till ett bolag som bedriver i 1 mom. avsedda transporter, inte heller till en sammanslutning, en stiftelse eller en offentligrättslig institution som bildats av dem som bedriver verksamhet som avses i 1 mom.

9 §

Iakttagande av vissa bestämmelser gällande myndigheternas verksamhet

Vid utfärdande av färdskrivarkort gäller vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs i fråga om handlingars offentlighet och vad som bestäms om arkivering av handlingar i arkivlagen (831/1994).

Vid utfärdande av färdskrivarkort skall även iakttas bestämmelserna om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden samt om användningen av finska, svenska och samiska hos myndigheter.

10 §

Tillsyn

Fordonsförvaltningscentralen utövar tillsyn över den verksamhet som bedrivs av den som utfärdar färdskrivarkort.

Den som utfärdar färdskrivarkort är skyldig att lämna Fordonsförvaltningscentralen de uppgifter denna behöver för tillsynen över verksamheten utan hinder av sekretessbestämmelserna. Tjänsteproducenten skall utan dröjsmål meddela Fordonsförvaltningscentralen om sådana förändringar i den egna verksamheten, som kan ha väsentlig inverkan på utövandet av verksamheten i anslutning till färdskrivarkortstjänster.

Fordonsförvaltningscentralen har rätt att utföra inspektioner på ställen där den som utfärdar färdskrivarkort utövar sin verksamhet. Dessutom skall utfärdaren se till att förhållandena är sådana, att en inspektion kan utföras på ett ändamålsenligt sätt. Inspektioner får inte ske på ställen som omfattas av hemfrid.

Om den som utfärdar färdskrivarkort inte uppfyller de krav som föreskrivs i 6 - 8 §, vägrar att lämna uppgifter som är nödvändiga för Fordonsförvaltningscentralens tillsyn över verksamheten, hindrar eller försöker hindra inspektion av verksamhetsutrymmen eller på något väsentligt sätt bryter mot det avtal som avses i 4 § 1 mom. så, att en ändamålsenlig skötsel av utfärdandet av färdskrivarkort äventyras kan Fordonsförvaltningscentralen omedelbart häva avtalet.

11 §

Personregisteruppgifter

Fordonsförvaltningscentralen har rätt att få nödvändiga uppgifter ur straffregistret och fordonstrafikregistret för utredning och övervakning av att de krav som ställs på tillförlit-

ligheten hos den som utfärdar färdskrivarkort är uppfyllda. En uppgift om brott kan som grund för hävande av avtal utlämnas till den som utfärdar färdskrivarkort.

12 §

Tystnadsplikt

Den som utfärdar färdskrivarkort eller en person som är anställd hos denna får inte för utomstående röja uppgifter om brott som har begåtts av en person som avses i 7 §, som kommit till hans kännedom i samband med tillförlitlighetsbedömning enligt ovannämnda paragraf och som Fordonsförvaltningscentralen med stöd av 11 § har överlåtit till tjänsteproducenten.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

13 §

Sökande av rättelse och ändringssökande

I ett beslut rörande färdskrivarkort som fattats av den som utfärdar färdskrivarkort får ändring inte sökas genom besvär. Rättelse av beslutet kan yrkas hos Fordonsförvaltningscentralen. Rättelseyrkandet skall göras inom 30 dagar efter delfäendet av beslutet. Till ett beslut skall fogas rättelseanvisning.

I ett beslut som Fordonsförvaltningscentralen fattat med anledning av ett rättelseyrkande eller i ett beslut som centralen i övrigt fattat med stöd av denna lag kan ändring sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut om återkallande av färdskrivarkort kan verkställas även om det överklagas.

14 §

Handräckning

Polisen är skyldig att lämna handräckning vid tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

15 §

Straffbestämmelser

Den som utfärdar färdskrivarkort utan avtal med Fordonsförvaltningscentralen, skall för olagligt utfärdande av färdskrivarkort dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

På en person som utfärdar färdskrivarkort tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Bestämmelser om straff för felaktig registeranteckning ingår i 16 kap. 7 § strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 11 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

16 §

Avgift för färdskrivarkort

För färdskrivarkort uppbär Fordonsförvaltningscentralen en avgift i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

17 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om utfärdande av färdskrivarkort och om den i 4 § 1 mom. avsedda verksamhet som Fordonsförvaltningscentralen bedriver i egenskap av tillhandahållare av färdskrivarkortstjänster utfärdas genom förordning av statstrådet.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Det första avtal som avses i 5 § 4 mom. kan ingås för kortare tid än tre år, om det är nödvändigt för att utfärdandet av färdskrivarkort senare eventuellt skall kunna kombineras med annat avtal med Fordonsförvaltningscentralen om tillhandahållande av tjänster.

2.

Lag**om ändring av 2 § lagen om Fordonsförvaltningscentralen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1995 om Fordonsförvaltningscentralen (1592/1995) 2 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 1103/2002, och
fogas till momentet en ny 16 punkt som följer:

2 §

Uppgifter

Fordonsförvaltningscentralen har till uppgift att

15) främja forskning som syftar till en förbättring av trafiksäkerheten och en minskning av de miljöolägenheter som vägtrafiken orsakar,

16) verka som behörig myndighet enligt rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter, dock inte som myndighet enligt artikel 16.1.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 2 april 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Leena Luhtanen*